ვახტანგ ქარუმიძე, ია ხარაზი,
გულნარა იმედაშვილი, დავით გეფერიძე

საერთაშორისო საბაჟო სამართალი

(ლექციების კურსი)

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
საავიაციო ინსტიტუტი

ვახტანგ ქარუმიძე, ია ხარაზი,
გულნარა იმედაშვილი, დავით გეფერიძე

საერთაშორისო საბაჟო სამართალი

(ლექციების კურსი)

საქართველოს ილია ჭავჭავაძის სახელობის
სამეცნიერო-კულტურულ-საგანმანათლებლო კავშირი-
საზოგადოება "ცოდნა"

თბილისი
2004

უაკ (UDC) 347. 38
ქ 303

ლექციების კურსი მომზადდა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის საავიაციო ინსტიტუტის საერთაშორისო სამართლის კათედრაზე. მას საფუძვლად დაედო ავტორების მიერ 2000-2004 წლებში წაკითხული ლექციები, გამოქვეყნებული სამეცნიერო სტატიები და წერილები საერთაშორისო საბაჟო სამართლის საკითხებზე.

წიგნი შეესაბამება სასწავლო დისციპლინის აპრობირებულ პროგრამას. იგი ქართულ ენაზე უმაღლესი სასწავლებლის სტუდენტთა პირველი დამხმარე სახელმძღვანელოა საერთაშორისო საბაჟო სამართალში.

რედაქტორი – გივი ლობჟანიძე, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის საავიაციო ინსტიტუტის საერთაშორისო სამართლის კათედრის გამგე, იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

რეცენზენტი – ავთანდილ ტუკვაძე, პოლიტიკურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

ლექციების კურსის ავტორები არიან:
თავი I, თავი II – **ია ხარაზი**,
თავი III – **გულნარა იმედაშვილი**,
თავი IV, თავი V, თავი VI, თავი VII – **ვახტანგ ქარუმიძე**,
თავი VIII – **დავით გეფერიძე**.

ვახტანგ ქარუმიძე, ია ხარაზი,
გულნარა იმედაშვილი, დავით გეფერიძე

© ვახტანგ ქარუმიძე, ია ხარაზი, გულნარა იმედაშვილი, დავით გეფერიძე, საერთაშორისო საბაჟო სამართალი, 2004.

ISSN 5-89 512-191-8

წინასიტყვაობა

ლექციების კურსი მომზადდა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის საავიაციო ინსტიტუტის საერთაშორისო სამართლის კათედრაზე. მას საფუძვლად დაედო ავტორების მიერ 2002-2004 წლებში წაკითხული ლექციები, გამოქვეყნებული სამეცნიერო სტატიები და წერილები საერთაშორისო საბაჟო სამართლის საკითხებზე. იგი ეძღვნება საერთაშორისო სამართლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი დარგის, სასწავლო-სამეცნიერო დისციპლინის, "საერთაშორისო საბაჟო სამართლის" საქართველოში დამკვიდრებისა და განვითარების თანამედროვე პრობლემებს.

საერთაშორისო საბაჟო სამართალი, როგორც სასწავლო-სამეცნიერო დისციპლინა, ისწავლება საზღვარგარეთის ქვეყნების უნივერსიტეტებში. შექმნილია სამეცნიერო ცენტრები და დაწესებულებები, ინსტიტუტები, კათედრები, გამოიცა მონოგრაფები, სახელმძღვანელოები, სხვა სახის ლიტერატურა საერთაშირისო საბაჟო სამართლის საკითხებზე. მომზადდა სამაგისტრო, საკანდიდატო და სადოქტორო სადისერტაციო ნაშრომები, შეიქმნა სპეციალური კურსები, გაიმართა საერთაშორისო კონფერენციები, სიმპოზიუმები და რეგიონული შეხვედრები.[1]

საქართველოს მოსახლეობა, უმთავრესად მოსწავლე და სტუდენტი ახალგაზრდობა, იჩენს უდიდესს ინტერესს საერთაშორისო საბაჟო სამართლის საკითხებისადმი. მათი ინტერესების არეშია: საერთაშორისო საბაჟო სამართლის საგანი და სისტემა, საერთაშორისოსამართლებრივი თანამშრომლობა საბაჟო სფეროში; პრივილეგიებისა და იმუნიტეტების სისტემა საერთაშორისო საბაჟო სამართალში; საერთაშორისო ხელშეკრულებები, კონვენციები და შეთანხმებები საბაჟო საკითხებზე და სხვა.

ლექციების კურსში საზღვარგარეთის ქვეყნებისა და საქართველოში არსებული ლიტერატურის, საერთაშორისო ხელშეკრულებების, შეთანხმებების, კონვენციების საფუძველზე წარმოდგენილია

1,1. Борисов К.Т. Международное таможенное право, Москва, 2001.
1,2. Сандровский К.К. Международное таможенное право, Киев, 2001.
1,3. Ершов А.Ф. Международные таможенные отношения,Санк-Петербург,2000. и др.

თემა 4. საერთაშორისო ხელშეკრულებები, კოვენციები და სამართლებრივი თანამშრომლობა საბაჟო სფეროში *(4 საათი)*

საქართველოს საერთაშორისო საბაჟო ურთიერთობების გაფართოება; საერთაშორისო საბაჟო ორგანიზაციები და კონფერენციები; საერთაშორისო ხელშეკრულებები, კონვენციები და შეთანხმებები; საზღვარგარეთის ქვეყნების საბაჟო ორგანოები.

თემა 5. პრივილეგიებისა და იმუნიტეტების სისტემა საერთაშორისო საბაჟო სამართალში *(4 საათი)*

დიპლომატიური წარმომადგენლობის საბაჟო პრივილეგიები და იმუნიტეტები; საკონსულო წარმომადგენლობების საბაჟო პრივილეგიები და იმუნიტეტები; საერთაშორისო ორგანიზაციების საბაჟო პრივილეგიები და იმუნიტეტები; საქართველოს კანონმდებლობა საბაჟო შეღავათების შესახებ.

თემა 6. საქართველოში შემოსვლისა და საქართველოდან გასვლის სამართლებრივი საფუძვლები *(4 საათი)*

უცხოელთა სამართლებრივი მდგომარეობა; საქართველოს მოქალაქეთა დროებითი გასვლისა და შემოსვლის წესები; სახელმწიფო საზღვრის გადაკვეთა; ტურისტების აღრიცხვა.

თემა 7. საგარეო ვაჭრობის საბაჟო სტატისტიკა. საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურა *(4 საათი)*

საგარეო ვაჭრობის საბაჟო სტატისტიკის წარმოება; ექსპორტ-იმპორტის თანაფარდობის სტატისტიკა; საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურა.

თემა 8. საერთაშორისო საჰაერო სამართალი *(4 საათი)*

საერთაშორისო საჰაერო სამართლის ცნება; საერთაშორისო საჰაერო სამართლის წყაროები; საერთაშორისო საჰაერო სამართლის ძირითადი პრიცეპები; საერთაშორისო საჰაერო მომოსვლის სამართლებრივი რეჟიმი; საერთაშორისო ავიაგადაყვანა-გადაზიდვების სამართლებრივი რეგულირება; სამოქალაქო ავიაციის საქმიანობაში უკანონო ჩარევის აქტებთან ბრძოლა; საჰაერო ხომალდებისათვის დახმარების გაწევა; საერთაშორისო ავიანაოსნობისას ადმინისტრაციული ფორმალობები; პასუხისმგებლობა საერთაშორისო საჰაერო სამართალში.

შინაარსი

წინასიტყვაობა 3

თავი 1. საერთაშორისო საბაჟო სამართლის ცნება, იურიდიული შინაარსი და სისტემა. 11

თავი 2. საერთაშორისო საბაჟო სამართლის სუბიექტი და ობიექტი. 39

თავი 3. საერთაშორისო საბაჟო სამართლის ინსტიტუტები. 45

თავი 4. საერთაშორისო-სამართლებრივი თანამშრომლობა საბაჟო სფეროში. 84

თავი 5. პრივილეგიებისა და იმუნიტეტების სისტემა საერთასორისო საბაჟო სამართალში 166

თავი 6. საქართველოში შემოსვლისა და საქართველოდან გასვლის სამართლებრივი საფუძვლები 183

თავი 7. საგარეო ვაჭრობის საბაჟო სტატისტიკა საგარეო ეკონომიკური საქმიანობის სასაქონლო ნომენკლატურა 202

თავი 8. საერთაშორისო საჰაერო სამართალი. 223

დანართები: 267

საბაჟო საკითხებზე საერთაშორისო ხელშეკრულებები, კონვენციები და შეთანხმებები 267

საერთაშორისო საბაჟო სამართალი (სასწავლო პროგრამა). 321